1869. XIV évfolyam. 73-dik szám. Csütörtök, junius 24.

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési dij:
Egész évre . . . . . 12 frt. o. é.
Félévre . . . . . 6 „ „ „
Évnegyedre . . . . . 3 „ „ „
Egy hóra . . . . . 1 „ „ „

Szerkesztői szállás: belső szénutcza 131. szám.
Kiadó hivatal: középutcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési dij: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij.
Hirdetések felvétetnek: Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.) „ Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 szám.) Pesten: Zeisler M. (Király utcza 60 sz.)
Nyilttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhivás a „K. KÖZLÖNY“ 1869-iki folyamára.

Egy évre	. .	**12 forint o. ért.**
Félévre	. .	**6 „ „ „**
Évnegyedre	.	**3 „ „ „**
Egy hóra	. .	**1 „ „ „**

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcza Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos széküldésről gondoskodva van.

Pest, junius 20. 1869.

(**B.**) Ma és holnap a görög ó-hitü ünnepek következtében országos ülés nem tartatik, de azért az osztályok folyvást tanácskoznak. Az osztályülésekben az igazságügyminiszter által beadott törvényjavaslatok már tárgyaltattak, s igy 22-kén már elkezdődnek az e feletti viták a házban.

Bajos volna meghatározni, mennyi időt fog igénybe venni különösön a birói hatalom gyakorlatáról szóló törvényjavaslat feletti általános vita; mert ez nagyrészben függ az ellenzék magatartásától s az egyesek beszélési vágyától. Azt azonban reményleni lehet, miszerint tetemesen röviditette a tanácskozásokat azon körülmény, hogy az országgyülés szünetelése kezdetének határnapja nem levén meghatározva, leginkább magoktól az országgyülési tagoktól s pártoktól függ az ülésszak befejezését az által siettetni, hogy a ház asztalára letett törvényjavaslatok tárgyalását ne akadályozzák.

A fennemlitett törvényjavsslatokon kivül még egy pár kereskedelmi s postaszerződésről szóló törvényjavaslat fekszik a ház asztalán.

Érdekes volt főleg a Királyhágón tul fekvő képviselőkre nézve a Kapp Gusztáv szebenszéki képviselő interpellatiója s a belügyminiszter urnak erre adott kimeritő s kielégitő felelete.

Kapp Gusztáv a belügyminisztert azon rendeletekért interpellálta, melyeket a Királyföld ideiglenes szervezésére vonatkozólag kiadott.

Nem kivánom e tárgyat ezuttal részletezni, mert alkalmasint a napokban szólanom kell a részletekről is.

Azonban annyit mégis szükségesnek tartok már most constatálni, miszerint az interpelláló képviselő úr merőben a szász bureaucratia álláspontját foglalta el, s interpellatiója a kiváltságok védelmére volt intézve, mig a belügyminiszter úr feleletéből kitetszik, hogy a miniszterium szorosan tartotta magát az 1868-diki XLIII-dik t.-czikk 10. §-hoz, szem előtt tartva egyfelől a parlamentaris kormányrendszer igényeit, s másfelől a népképviseletnek a Királyföldre való kiterjesztésének szükségességét.

Még csak azt kivánom megjegyezni, miszerint magok a szász képviselő urak sem helyeselték a Kapp Gusztáv fellépését, nem tartván azt czélszerünek; de nem azért sem, mert az „ifju szász“ párt e részben nem osztván az ó-szászok, azaz a szász bureaucratia nézeteit, e tárgy nyilvános megvitatása okvetetlen szakadást idézne elő a királyföldi képviselők közt.

A napokban nyilatkozni kell az interpelláló képviselő urnak, s akkor lesz módom bővebben fejtegetni a tárgy lényegét.

A delegatusok választása.

(**S.**) Soha annyira ki nem ritt az ellenzék, név szerint a balközép különben minden lépten nyomon észlelhető programmtalansága, mint éppen a kiegyezés egyik leglényegesebb pontja, a delegatiók ügyében, holott e párt éppen a delegatiókat tartja legfőbb sérelemnek, s éppen ez intézménynek izent irtó háborut; de a mely egy önmagával ennyire meghasonlott hadsereggel, s ennek minden egységet nélkülöző csatatervével szemben — ha csak más Sámsonra nem akad — még Mathuzsalemi életkort érhet el.

Midőn a nemsokára néhaivá válandó „Hazánk“-at a „Hon“-ba bekebelezték — illetőleg a bekeblezést kimondották — azt hitte mindenki, hogy „Hon“-uk „integritásának“ e szerencsés helyreállitása után a balközép is integritásra fog vergődni, s legalább a delegatiókra nézve nézetegységet „honositván“ meg kebelében, végre valahára egyöntetü programmal álland elő.

Nem értjük mi ezt a delegationis Carthago eltörlése után szerinte létesitendő jobb intézményre magára, mert jól tudjuk, hogy erre hasztalan várnánk, azon egyszerü okból, mert jobbat ajánlani nem tudnak, nem birnak; hanem értjük csupán a delegationalis választásokra s azon kérdésre: belépjenek-e az ellenzék soraiból választandók a nevezett testületbe, vagy nem?

Mint mondók egységes programmot vártunk; de csalódtunk.

A delegatiók idei ülésszaka közeledvén, s a delegatusok választása szőnyegre kerülvén, e kérdés mindkét részről meg lön vitatva. Az ellenzék magán uton és a sajtó terén közreadott nyilatkozatainak többsége a választás el nem fogadása s a delegatióba való be nem lépés mellett volt.

Ily körülmények közt a Deák-párt nem tehetvén ki magát a megválasztatások tömeges visszautasításának, az összes delegatusokat saját kebeléből választá.

A lapok ismét megszólaltak. Az ellenzékiek, szokás szerint, valamennyien annyiféleképen. Egyik helyeselte a választási eljárást, mig másik szemére hányta a Deák-pártnak, hogy egyetlen baloldalit sem választott a delegatióba; egyik bement volna, másik kint akart maradni.

Mikor a véleményzavar az ellenzéki táborban tetőpontra hágott, föllépett Tisza Kálmán a pártvezér, tán hogy világosságot, rendet hozzon a bábeli chaosba, — nem, hanem hogy azt még nagyobbra növelje.

És lőn szeretetre méltó confusio: a pártvezér egy, a párttagok és pártlapok kiki saját egyéni izlése szerint más-más irányban nyilatkozván.

Tisza Kálmán nyiltan kimondja a „Hazánk“ hasábjain közelebb megjelent czikkében, hogy ő a delegatió tagjainak kizárólag a többségből történt megválasztatását, némely ellenzéki közlönytől eltérőleg, teljesen correctnek tartja, bár másfelől ép ily határozottsággal nyilvánitja, hogy ha ő megválasztatnék, kötelességének tartaná elmenni a delegatióba.

Tisza K., ugy látszik, azon átalános alkotmányos és parlamentaris alapelvből indul ki, hogy bármely gyülésben a pártok nem képeznek önálló testületeket; hogy mindenütt a többség dönt, s a kisebbségnek alkotmányos kötelessége meghajolni a többség határozata előtt; hogy a többség nem csupán a maga, hanem az egész gyülés nevében határoz, és mihelyt valamely inditvány határozattá emeltetett, az többé nem a többségé, hanem az összes gyülés tulajdonává válik; következőleg: válaszszon bár a többség szavazata valakit, az a ráruházott megbizást nem a többségtől nyerte, és nem annak nevében végzi, hanem az összes gyüléstől és annak nevében.

Minden gyülésben van valami, mi a pártok felett áll, és ez: a gyülés, a ház maga. Ott lebeg ez láthatlanul mindnyájokon felül; de mihelyt a vitának vége van, s a különböző pártnézetek egy egyetemes határozatban egyesültek, előlép és jogát követeli. Ettől megbizást elfogadni és végrehajtani, bármely pártbeli tagra nézve sem jár compromissióval, mivel saját meggyőződését ki-ki azután is követheti.

Söt Tisza K. alkalmasint a kisebbség alkotmányos kötelességét abban találja fel, hogy ha már nem határozhat, nem uralkodhatik, legyen jelen mindenütt, gyakoroljon ellenőrködést minden téren és kérdésben, s igyekezzék előhaladásra sarkalni a többséget.

De ha Tisza Kálmánnak ily correct alkotmányos elvei és fogalmai vannak, miért nem igyekszik azoknak pártja kebelében érvényt szerezni?

Mert nem bir; mert a tanitványok a mester fejére nőttek; mert Tisza K., midőn pártját megalkotá, oly hógomolyát inditott meg, melyet most a lejtőn, melyre került, követni nem akar, feltartóztatni pedig nem képes; szóval: oly párt élén áll, melynek tagjai nem hajtanak a vezér szavára.

Az ellenzék kebelében mintha csak rendszert alkotnának mindennek, a mit a gyakorlati politika s az alkotmányos gyakorlat állandó szabályként réges régen s világszerte megállapitott tüzetes mellőzéséből, megtagadásából. T. ellenfeleink fellépéseikben csak azt keresik, melyik jelszónak van az értelmetlen tömegre csattanosabb hatása, s hoz-e be olcsó népszerüséget, és hogy mivel lehet a többséget s a belőle keletkezett kormányt gyanusitni és népszerütlenitni, természetesen ismét csak az avatlanok előtt.

Ez iskolából való a delegatióval szemben követett eljárásuk is: nem gyakorlati, nem alkotmányos, nem parlamentaris, hanem csak a nagy tömeg tetszésének megnyerésére van számitva.

Ámde Tisza K. csakhamar ellentétbe jő önmagával, és meglehet öntudatlan, de mégis megtagadja a belépési készsége által elfogadott fennebbi alkotmányos elveket, midőn a Deák-párt választási eljárását helyeselvén, egyszersmind azt állitja, hogy az helyesen másképen nem is történhetik: a delegatusoknak mindig kizárólag a többségből kell választatniok, különben — ha például aránylag azon kisebbségből is választatnának, mely jelenleg a képviselőház egy harmadát teszi, hozzájárulván ezekhez még a felsőházi delegatusok is, kik ismét az összes delegatió egy harmadát képviselik, oly tekintélyes ellenzék képződhetnék, mely által a kormány valamely előterjesztése leszavaztatván — könnyen felmerülhetne azon parlamentaris anomalia: hogy megbukhatnék olyan kormány, mely a képviselőházban többséggel bir.

Az ellenzék t. vezére e combinatio világ elé bocsátásával kétségkivül fényes tanujelét adá az ellenzéki szokásos alapösságnak, s a szóban forgó államokmányok tüzetes tanulmányozásának.

Mi azonban azt hiszszük, hogy nem ettől tartott a Deák-párt, midőn a delegatusokat egytől egyig maga kebeléből választotta, hisz a felsőházban is a többség választja a delegatusokat, mely már ez intézmény természeténél fogva nem lehet kormányellenes és igy az általa választott delegatusok sem tétethetnek ellenzékiekké. Aztán a delegatiónak nem az országos, hanem a közös kormány felelős, következőleg a delegatió szavazata miatt a képviselőház többsége által támogatott országos kormány meg nem bukhatik; hanem nem választott a Deák-párt egyetlen baloldali képviselőt azon egyszerü okból, mert nem akart alkalmat nyujtani az ellenzéknek, hogy ismét demonstrálhasson, s fennebb jellemzett opponálási eljárását újból alkalmazhassa.

Mit is keresnének a delegatióban, a delegatió esküdt ellenségei?!

Pest, junius 19. 1869.

(r. l.) A képviselőház pihenési vágyát az utóbbi napokban szépen és hirtelen eloszlatta az igazságügyminiszter.

Voltak ugyanis a képviselők közül sokan, kik különbféle okoknál fogva — melyek között még legalaposabb a mezei munkák sürgössége — már most óhajtották az országgyülés elnapolását, gondolván: hiszen összesz ismét együtt leszünk, és majd elvégzünk mindent a mi fennmarad.

Számitásukat azonban keresztülvonta Horváth Boldizsár, s egyik kezében törvényjavaslataival, másikban elbocsáttatási folyamodványával lépett a törvényhozási terembe, s ezen lépése annálinkább feltünő, mert azok, kik csak piaczi hirek nyomán szoktak véleményt szerezni maguknak emberekről s dolgokról, átalánvéve erélytelenséggel szeretik vádolni a fáradhadlan buzgalmu kormányférfit.

Szivből üdvözöljük öt az erély terén, és reméljük, nem engedi magát továbbra sem tévutra vezetni a megye-enthusiasták által.

Az ellenzék oly térre csapott a birák alkalmazása módozatának kérdésében, melyet éppen nem tartunk szabadelvünek.

Az oppositiónak a kormányénál liberalisabb elvek mellett kellene harczolnia, szabadelvübb törvényeket javaslatba hoznia, s ez esetben bizonyára támogatást igényelhetne párthivei részéről, de hazánkban, a birák választása mellett küzdeni annyi, mint az 1848-diki törvények ellen véteni.

Most már legkisebb kétséget sem szenved többé, hogy az igazságszolgáltatásra vonatkozó törvényjavaslatok Horváth Boldizsár főlebb emlitett erélyes közbevetése folytán az országgyülés elnapolása előtt mindenesetre tárgyaltatni fognak, és tárgyalásuk be is fejeztetik.

Söt ugyanezen biztos kilátást táplálhatjuk a kereskedelmi miniszter által benyujtott népszámlálási törvényjavaslatra nézve is, annyival inkább, mert a népszámlálásnak jövő 1870. január 3-dikáig az egész országban be kell fejeztetnie.

Ha már az igazságügyminiszteri előterjesztések tárgyalása iránt is meglehetős türelmetlenség nyilvánult a nagyrészt haza vágyó képviselőkben, mennyival nagyobb volt e türelmetlenség a népszámlálási törvényjavaslat azonnali tárgyalása irányában, azonban erre nézve is győzött a kormány erélye, melylyel különösen kiemelte, mily fontos érdekek teszik nemcsak kivánatossá, hanem elkerülhetlenül szükségessé is a haladék nélkül munkába veendő népszámlálást.

Az osztályokban oly gyorsan halad a „birák felelősségéről“ szóló törvényjavaslat tárgyalása, hogy az, alkalmasint már holnap, a központi bizottmány elé kerülend.

Általánvéve ugyanazon vélemény uralkodik, mikép a fegyelmi törvényszékek, kisebb-nagyobb mértékben kitéve lehetvén a miniszteri befolyásnak, nem fognak elegendő védfalat nyujtani egyrészről a birónak, a ki előforduló politikai perekben nem szokta alárendelni meggyőződését, másrészt a vádlónak sem, a ki valamelyik népszerü biró ellen emel panaszt, egyébiránt eddig még nincs areopagunk, melynek tagjai e teendőre kiszemelhetők volnának, és igy egyelőre ezen — habár kissé bürokratikus — expedienssel kellett megelégedni.

Az igazságügyminiszter néhány napig betegeskedvén, nem vehetett részt a tárgyalásokban, mi miatt a tanácskozások hoszabbra fognak nyulni, és igy a delegatiók összetülésének elhalasztása is mindig valószinübb lesz.

Az unitáriusok Budapesten.

T. szerkesztő úr! A mit e sorokban megemliteni kivánok, Kolozsvártt s illetőleg Erdélyben fel sem tünnék, de itt Budapesten eseménynek mondhatnám.

Tudva van, hogy mig Erdélyben az unitária vallás 300 év előtt törvény által szabad életet nyert, a királyhágóninneni Magyarországon azt erőszakosan elfojtották, — s több mint 200 év óta a Duna és Tisza vidékin unitárius istenitisztelet nem tartatott, söt csódálatos módon a trinitárius hierarchia által itten oly szörnyü nézetek terjesztettek s gyökereztettek meg a nevezett vallásfelekezetről, hogy legujabb időkig nemcsak idegenkedéssel, hanem bizonyos ijedelemmel találkozott minden erre vetődött s vallását bevallott unitárius ember. A mahomedánus, vagy chinai ellen nem mutatkozott oly megrögzött ellenszenv! Pedig el lehet mondani, hogy ennél alaptalanabb előitélet nem uralkodott a világon.

De nem panaszkodni akarok a mult idők egyik hibája felett; hanem örvendeni a jelennek, midőn a szabadság s felvilágosodás szelleme előtt oszladozni látom az ily nemü igazságtalan előitéleteket.

Ime, egy szép példa erre, mely f. hó 13-án Pesten történt, s melyről a lapok is emlékeztek.

E szép példa a Budapesten tartott első nyilvános unitárius istenitisztelet volt, melyet itten lakó hitrokonai kérésére tiszt. Ferencz József úr, a kolozsvári unitária ekklézsia szeretett papja tartott, kit nemes baráti vonzalom inditott egy kis fiu megkeresztelése végett a hosszu útra.

Az istenitisztelet helyiségéül rokonszenves készséggel ajánltatott fel a pesti ref. collegium tanácsterme, mely az irt napon d. e. 11 órakor zsufolásig megtelt s mégis sokan nem juthattak be; a díszes gyülekezet nagy része más vallásu, minden rangu nők és férfiak vegyesen.

Az alkalomszerü, mesteri beszéd és ima tartalmának ismertetésébe nem ereszkedem, miután közkivánatra a napokban ugy is ki fog nyomatni, csak annyit emlitek meg, hogy rendkivüli hatást tett mindenkire, unitáriusokra és nem unitáriusokra, s még a férfiaknak is könyet vont szemeikbe. Pedig nem volt e beszédben sem a mult idők szenvedéseinek élénk festése, sem valami elragadó öröm áradozása; hanem volt benne keresztény szeretet, testvériség s az egyszerü igazságnak azon örök ereje, mely hat és megindit mindenkor, s főkép ha az szónokunknak országosan ismert s itt teljesen kifejtett eloquentiájával adatik elő.

Ez alkalommal Úrvacsora is osztatott. Ugyanaz nap este pedig gr. Bethlen Ferencz úr inditványára, rögtönözve, egy barátságos közös vacsorára jöttünk össze többen, melyben fötisztelettü

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Török Pál, ref. superintendens, nt. Ballagi Mór s több ref. tanár urak is résztvettek. Komolyan s mégis kedélyesen folyt le e pár óra, egymást váltván fel a nevezett superintendens úr által megkezdett testvéries szellemü toásztok.

Megjegyzem, hogy mindezek lefolyta után, több oldalról s jelesen képviselő urak részéről is nyilvánultak sajnálkozások, hogy a történendők felöl értesitve sem voltak, szivesen kivánván részt venni az unitáriusok örömében. Ennek oka egyébiránt az intézők szerénységében állott, nem akarván nagy zajt csinálni abból, a mi szorosabban véve mégis csak az unitáriusokat érdekelhette.

A nap hőse iránti elismerésök jeléül a budapesti unitáriusok t. Ferencz József úrnak egy díszes, aranyozott ezüst serleget készittettek emlékül s azon bensö óhajtásukkal kisérték visszatérő útjára, hogy e reájok nézve felejthetetlen lelki örömökben vajha sokszor részesittetnének általa! Fogadja tisztelt barátunk budapesti hitrokoninak ezúttal is köszönetét, az általa itt megkeresztelt fiucska szülöinek pedig egyszersmind hálanyilvánitását.

B. Á.

Magyar országgyülés.

A főrendiház ülése jun. 19-én.

Tárgyai: A biráló bizottságokba történt választás kihirdetése. A képviselőház üzenete, nevezetesen a magyar sorhadi csapatokhoz, és illetöleg a hadi tengerészethez szükségelt évi hadjutalék megállapitására vonatkozó törvényjavaslat, továbbá az 1869. évre megajánlása tárgyábani törvényjavaslat, végül a függő adósságokat ellenőrző országos bizottságnak jelentése és a képviselőház ebbeli határozata.

A mult ülésen történt szavazás eredménye kihirdettetik, melyszerint: közjogi és törvénykezési bizottság: Apponyi György gr., Cziráky János gr., Konrád Mór szász gr., Eötvös Dénes b., Kubicza Pál, Majthényi László b. ifj., Nádasdy Lipót gr., Szögyényi László, Bethlen Gábor gr., Lévay Sándor, Maljevácz Péter, Tomcsányi József, Ujfalussy Miklós, Tisza Lajos, Wenckheim László b.

Pénzügyi bizottság: Sennyey Pál b., Gerliczy Bódog b, Károlyi György gr., Radvánszky Antal, Szapáry Antal gr., Teleky Sándor gr., Bogovich zágrábi főispán, Haynald Lajos, Széchenyi Imre gr., Wenckheim Frigyes b., Zichy Edmund gr., Lipthay Béla b., Vay Miklós b.

Közlekedési bizottság: Andrássy Manó gr., Mesznil Viktor b., Széchenyi Pál gr., Waldstein János gr., Apponyi Sándor gr., Orczy Andor b., Révay Simon b., Károlyi István gr., Miske Imre b., Kraljevits Frigyes.

Hatósági élet.

Nagy-Enyed, junius 15. 1869. — Alsófejérmegye bizottságának évnegyedes gyülése szép számu tagok jelenlétében ma kezdetett meg. Elnöklő főispán úrnak a bizottságot a nagy számu ügyek ellátására felszólitó szavai után a felsöbb leiratok és rendeletek kerültek szönyegre. Legelöször is olvastatott a belügyminiszter úr leirata, mely szerint a mult gyülés jegyzőkönyvét, mint a megye higgadt és hazafias magatartásának bizonyitékát kedvezöleg fogadni, s egyszersmind az avval fölterjesztett tanácskozási rendszabályokat megerösitni méltóztatott. Ezt követte az erdélyi kormányszék megszüntetését s a királyi biztosság alakitását tudató leirat, valamint a kereskedelmi miniszteriumnak a hajózás gyakorlatáról kiadott szabályrendelete; ezeket a gyülés tudásul vette, illetöleg az utóbbi azon részeinek, melyek a mi marosi közlekedésünkre vonatkozhatnak, járások szerint való kihirdetését elrendelte. A nmlgu vallás- és közoktatási miniszteriumnak a megyei iskolai tanács megalakitására vonatkozó rendelete azonnal foganatositatott. Ugyanis a gyülést megelözöleg tartott értekezlet által a helyi és tanügyi érdekekre tekintettel 26 tagból alakitott névsor a mlgos főispán úrtól ajánltatva elfogadtatott. A többi leiratok közül megemlitendő még a belügyminiszter egy rendelete, melyben kimeritö jelentéstételre szólitja fel a megyei bizottságot a „Magyar Polgár" idei 58. számában Zeyk Antal alvincz-járási szolgabiró ellen emelt vádak alapos, vagy alaptalan voltáról. Minthogy ezen vádak ugyanazok, a melyekért már tavaly fegyelmi kereset volt inditva nevezett szolgabiró ellen, a melynek folytán, minthogy a vádlók semmit bizonyitni nem tudtak, a vádlott fölmentetett és a vádlókat, mint rágalmazókat a megyei bizottság bünvádi kereset alá fogni elrendelte: felirat lön határozva a miniszteriumhoz az ügy jelen állásáról. Jellemző volt itt Z. J.-nek, mint a panaszlott szolgabiró egyik vádlója apósának felszólalása, ki vejéről, Butyka Lajosról, nem kevesebbet nyilvánitott, minthogy sokkal együgyübb és esztelenebb egyéniség, hogysem egy oly czikket, mint a „M. Polgár"-ban megjelent, csak szerkeszteni is képes volna.

A rendeletek felolvasása bevégződvén, Gyarmathy Sámuel a gyülési tanácskozási szabályok lényeges hiányának látva a széktörésnek egészen figyelmen kivül hagyását, inditványozza, hogy ennek esetei, valamint az ily ügyekbeni eljárás meghatároztatván, azok pótlólag egészittessenek ki. Az inditványt a gyülés elfogadja, s a kidolgozással megbizza azokat, kik a már érvényes szabályok készitésére voltak kinevezve. Felolvastatott honvédezredessé kineveztetett közigazgatási főbiró Inczédy Sámuel hivatalát letevő s búcsuzó levele, mely után kir. táblai ülnökké elömozditott főjegyző Gyarmathy Sámuel búcsuzott el a megyétől szép és nagy hatásu beszéddel. A nagy képzettségü és ernyedetlen szorgalmu tisztviselöben megyénk egyik legtevékenyebb vezérférfiát vesztette el, azonban a résznek alá kell rendelni érdekét az egésznek. A derék beszédet, melynek értékét egyes kiszakitott mondatokkal ugy sem lehetne méltatni, hangos közhelyeslés és bizalomnyilvánitás követte.

Következett az ürességben levö hivatalok betöltésének kérdése. (A véletlen különös összetalálkozása folytán egy pár hónap alatt megyénkben minden cardinális hivatal ürességbe jött, csak az egyik alispáni szék vala helyettesités útján betöltve.) Elnöklö főispán úr, a törvényszékek rendezése küszöbön lévén, kérdésbe teszi, hogy a főbirói helyeket helyettesités, vagy választás útján akarja-e betölteni a bizottmány — a többség a választás mellett nyilatkozik; mire a főispán úr megteszi a két főbirói, két alispáni, főjegyzői és számvevöi helyekre a kijelölést és kinevezi a szavazatszedöbizottságot. A szavazatok beadása délután történik. Minek eredményéröl és a további gyülések folyamáról mentöl hamarább.

Alsófehérmegye bizottmányi gyülése folytattatott junius 17-én, mikor is következö tárgyak kerültek szönyegre.

1. A tegnapi ülésből kiküldött szavazatszedö bizottmány jelentése, melyszerint általános szavazattöbbséggel megválasztattak: főbirákká: Joksman Nándor és Imreh Ferencz, — alispánokká: Duca Vazul és Köblös Miklós, — főjegyzövé: Schlafkovics Jakab, kik közül Joksman Nándor a N.-Enyeden székelö megyetörvényszék vezetésével bizatott meg. Imreh Ferencz pedig egyelöre a közigazgatásnál alkalmaztatik, elhatároztatván egyszersmind, hogy miután a megyének két törvényszéke van, kéressék meg a miniszterium egy harmadik, közigazgatási főbirói állomás szervezésének engedélyezésére. — A számvevöi hivatalra Ludvig János 184 szavazatból 91-et kapott, mig a többi 4 egyén között oszlott meg, következöleg általános szavazat-többséget nem nyervén, közfelkiáltással választatott meg.

2. A fennebbi választással üresedésbe jött állomásokra jelesen: a két törvényszéki ülnöki állomásra Szentmiklósi Béla és Lengyel Károly, — a marosujvári járási szolgabiróságra Ludvig J. helyébe Tóth Miklós, — az alügyészi állomásra Diemár Károly törvényszéki jegyző és ez utóbbi helyére Jövián Jenö közfelkiáltással — és a Tóth Miklós kilépésével megürült kebli pénztári ellenöri állomásra ifjabb Fosztó Ferencz általános szavazattöbbséggel választattak meg.

3. Betöltetett a n. m. belügyminiszterium által engedélyezett másod főorvosi állomás, a főispán ajánlatára orvostudor Bocz József egyhangu közfelkiáltással megválasztatván.

4. A törvényhatósági átiratok közül Tordamegye felirata, a Kolozsvár-Marosvásárhely közti vasúti szárnyvonalon, az egyik indóháznál Kutyfalva helyett Maros-Ludassal szembe helyezése iránt, pártolással fogadtatott és az feliratilag is kifejeztetni határoztatott.

5. Egyéb kebli ügyek között legfontosabb vala az Enyeden épitendö megyei kórház alapja feletti jelentés, melyből kitünt, hogy a főispán lelkes és kifáradhatatlan buzgósága és orvos Donogányi Jakab éppen oly buzgó tevékenysége mellett a kórház épitési alapja már eddig 13,000 forintot meghalad.

6. Az iskolai tanács 26 taggal szerveztetett. A tagok egy a főispánnal és derék iskolai tanfelügyelönkeli elölegesen tanácskozó bizottság ajánlatára közfelkiáltással neveztettek ki; mindannyian teljes reményre jogositnak a népnevelés annyira fontos ügyének lelkesen felkarolása iránt.

7. Az új törvénykezési rendszer folytán az egyesbiróságok teendöi megszaporodván, ez arra inditotta a megyét, hogy kérelmezze még két egyesbiróságnak és mindenik egyesbiróság mellé egy fogalmazó irnokságnak rendszeresithetését. Ugy hisszük, hogy e helyett az igazságügyminiszter, a meghozandó törvény alapján mielébb szervezni fogja az első folyamodási törvényszékeket s azokkal kapcsolatban a marosvásárhelyi királyi tábla területén az egyesbiróságokat is. — Általán az igazságkiszolgáltatásnak a közigazgatástól elkülönitése ellen némely képviselök által feltüntetett országos ellenszenv nem valóságön épül; azok, kik a megyerendszernek az új viszonyoknak megfelelö alapokon fentartásáért igazán lelkesülnek, sem idegenkednek ettöl oly módon, mint a hogy az a képviselöházban sokak által felállittatik. A nép igazságot és azt biztositó birói szervezetet követel. Vessenek számot magukkal a képviselö urak — valóan képviselik-e a nép óhajtását és meggyöződéseit?

r. l.

B. Kérdések

azon nagyobbszerü szeszfözdék szemponjából, melyekben a czefre-erjesztésre szánt edények összes ürtartalma legalább is 30 akó, és felgyártásra liszttartalmu anyagokat u. m.: kukoriczát, gabonanemüeket, burgonyát és hüvelyes veteményeket, továbbá répát vagy czukorüledéket használnak.

24. Minö állapotban vannak a jelenleg fennálló adó-átalányozási törvény behozatala óta azon nagyobbszerü szeszfözdék, melyek liszttartalmu anyagokat, répát és czukorüledéket dolgoznak fel?

25. A nagyobbszerü szeszfözdék ezen állapota mennyiben alapszik az adóátalányozás rendszerében átalában? és mennyiben az 1868: XVI. t. cz. némely egyes határozataiban?

26. Szintén egyéb viszonyok és körülmenyek mennyiben vannak befolyással ezen állapotra?

27. A magyar korona alá tartozó országokban, az adóátalányozás fennálló módja külömböző befolyással van-e a szesztermelésre, ahhoz képest, a mint feldolgozásra gabonanemüek, burgonya, czukorüledék vagy répa használtatik?

28. A mennyiben a szesz drágább anyagokból fokonkint többe kerül, mintha olcsóbb anyagokból állittatik elö, a drágább és olcsóbb nyers anyagok közti árkülönbség részbeni kiegyenlitését, vagy sürübb bekeverés vagy gyorsitott erjedés által lehetövé teszi-e az adóátalányozási rendszer? s ha igen, ezen lehetöség annyiban az adóátalányozás elönyének tekintendö-e, hogy azáltal a szeszfözök egymásközti igényeinek részbeni kiegyenlitése eszközöltethetik?

29. Az adóátalányozás fennálló rendszere nem mozditja-e elö egyoldalulag a dúsabb czukor és keményitö tartalmu nyers anyagok felhasználását? vagy inkább ezek felhasználása esetében nem eszközöl-e részbeni kiegyenlitést?

30. Az adóátalányozás fennálló rendszere lehetövé teszi e a 12. pontban emlitett nyers anyagok feldolgozását azon esetben is, ha ezek valamely hátrányos körülmény folytán minöségükben némileg megromlottak? s ha nem, a jelenleg fennálló szeszadó törvény egyes határozatait mennyiben lehetne változtatni, hogy ezen hiányon, a kincstár szintugy, mint az iparos osztály érdekeinek sérelme nélkül segitve lenne?

31. Ha az adóátalányozás elvben legczélirányosabbnak mutatkoznék, mit kellene azon még változtatni, hogy egyrészt a szeszipar érdeke veszélyezteve ne legyen, másrészt az arra vonatkozó határozatok egyoldalulag ki ne zsákmányoltassanak?

32. Az 1868: XVI. t. cz. 5. § ban foglalt azon határozat, mely szerint a szünet nélkül dolgozó szeszfözdékben 6 hónap elforgása alatt, a közben szünetelö szeszfözdékben pedig a törvény által megállapitott fözési idény alatt, az üzlet terjedelmen változtatni, t. i. azt sem nagyobbitani, sem szükebbre vonni nem szabad, megfelel-e a mezögazdaság és szeszipar érdekeinek? s ha nem, mennyiben lehetne és volna kivánatos, az átalányozásra vonatkozólag azon idötartam megváltoztatása, mely alatt az üzletben változtatást tenni nem szabad?

33. Tanácsos lenne-e megszüntetni azon kedvezményt, mely szerint a szeszadó 48 órán tuli üzlet-munka fennakadás alapján visszatéritettik, s e helyett a szeszfözöket bizonyos százalékig adó elengedésben részesiteni? hány százalékig lehetne ezen adóelengedést kiterjeszteni? s a szeszfözönek, mindezek mellett, minö rendkivüli esetekben lehetne igényt adni szeszadó-visszatéritésre?

34. Az 1868: XVI. t. czikkben a különböző nyers anyagokra nézve megállapitott erjtartam megfelel-e a tényleges viszonyoknak? vagy óhajtandó-e ez irányban változtatást létesiteni?

35. A szeszfözési belmüvelet egyes és különböző módjához képest miféle és számszerint hány mellék-edényre van szükség? és ezeknek számszerint és nagyságukhoz képest minö arányban kellene állani az erjesztö kádak teljes ürméreti nagyságához képest? (arány százalékokban legyen kifejezve.)

36. A fözökészülékek különböző szerkezetéhez képest, 24 óra leforgása alatt, hány akó czefrét lehet kifözni, ha p. o. az első fözö üst ürtartalma 50 akó?

37. A fözökészülék ürtartalmának (ideértve mind a két fözöüstöt a) a czefre-melegitövel együtt; b) a czefremelegitö nélkül) micsoda arányban kell állani, az erjesztö kádak teljes ürtartalmához, ha ez p. o. 100 akónyi (élesztö edény és mellékedények nélkül) hogy a szeszfözönek kisebbszerü fennakadások közbejöttével is, elegendö ideje jusson megadóztatott czefrejének a fennálló szeszadó törvény által megszabott erjtartam alatt könnyen lehetö kifözésére?

Azon szeszfözdékre nézve, melyekben a fözökészülékek tullépik ezen arányt, nem kellene-e a felesleget is megadóztatni, még pedig akképen, hogy ezen felesleg az adó alá veendö erjürtartalomba beszámittassék?

Vagy az adóátalányozás alapjául az erjesztö és élesztö edények összes ürtarlalmán kivül jövöre a fözökészülékek (mind a két fözöüst és czefremelegitö) összes ürtartalma is felveendö lenne-e és miképen?

38. Mindazon mellékedények összes ürtartalmából, melyek a még nem savanyu czefre s különféle nyers anyagok befogadására a czefre beélesztése t. i. az erjesztö szerreli bekeverése elött rendeltetvék a milyenek a keverö kádak, élesztö keverö edények, hütö bárkák, lugzókádak (kukoricza és répalénél), áztató edények (kukoricza, árpa, malátapuhitás végett) 100 akós, adóköteles ürtartalmu erjesztö kádhoz százalékban arányitva, mennyi lenne adómentessé teendö:

a) az adóátalányozás mostani alapjának megtartása mellett (mely csak az élesztö czefre és erjesztö edények ürtartalmára szoritkozik);

b) az adóátalányozás alapjának kiterjesztése mellett t. i. a mostani alaphoz a fözökészülékek, u. m. a két üst és czefremelegitö ürtartalmának hozzászámitása következtében, és pedig:

tekintettel mind a különféle nyers anyagokra, mind a belmüvelet módjára, ugy hogy csak a mutatkozandó felesleg vétetnék fel az adóköteles ürtartalomba?

39. A mostani 6 krnyi adó, szeszlángfokonkint, a szeszgyártás fejlödéséhez s a belfogyasztási viszonyokhoz van-e mérve? s az összes adó (6 krral) visszatéritésének elvéhez minden körülmények közt kell-e ragaszkodni?

40. Megengedhetö-e, hogy jövedéki büntetések esetében a szeszfözde-tulajdonos bérlöje irányában kezességet legyen köteles vállalni?

41. Hány bécsi mázsa gabnadarából lesz annyi czefrekeverék, a mennyi teljes 100 akónyi erjür megtöltésére kivántatik? s mennyi esik abból a tulajdonképeni czefrére, és mennyi az élesztöre?

(Vegyes anyagok használatánál ezen mennyiség bécsi mázsákban és fontokban, ugyszintén csiramalatánál (Grünmalz) az erre forditott árpamennyiség sulya mindenik anyagra nézve külön kifejezendö.)

42. Hány bécsi mázsa száraz árpából lesz egy bécsi mázsa csiramaláta és egy bécsi mázsa száraz maláta?

43. Teljes 100 akónyi erjür megtöltésére megkivántató czefrekeverékhez, hány bécsi mázsa mosott burgonya szükséges, ugyszintén beélesztés végett hány bécsi mázsa vagy font gabnadara és maláta? (a csiramaláta árpasulyban kifejezve.)

44. Önök vidékén minö fajta burgonyát használnak szeszfözésre s átlagban mi annak keményitö tartalma? (Folyt. köv.)

Napi hirek.

= Kolozsvár történetéröl mult számunkban emlitök, hogy meg van irva, most jelenthetjük, hogy el is van fogadva, s igy az 1540 dik évig teljesen kész munka nemsokára világot lát. Egy pályamü jelentkezett, melynek szerzöje mint a jeligés levélből kitünt: ismert irónk Jakab Elek, kinek a kamatjaival együtt 1555 frtra menö jutalmat kiadatni a képviselötestület tegnap tartott gyülése elhatározta. A küldöttségileg e gyülésbe meghivott iró megható szónoklat mellett s azon kijelentéssel fogadta el az összeget, hogy ez alkalommal csak kétharmadot hajlandó megtartani, az egyharmadot pedig, miután nem tudja, ha a gondviselés élteti-e addig, mig müvét egészen, tehát 1848 ig elkészitheti — továbbra is az eddigi kezekben hagyja, az átvett kétharmadról megjegyzi, hogy annál tisztább lelkiismerettel fogadja el, mert e mü érdekében eddig tett kiadásai, ha többre nem, de ennyire bizonyosan felmentek. Jövö számunkban bövebben.

= Tanfelügyelökké a vallás- és közoktatási miniszter Réthy Lajos irót Felsö Fehérmegyébe, és Fogaras- s Brassó vidékére ideiglenes minöségben első tanfelügyelövé; Boheczel Mihályt, Dobokamegye alispánját, Belsö-Szolnokvármegyébe és Naszód- s Beszterce vidékére, másod tanfelügyelövé nevezte ki.

= A vallás- és közoktatási miniszter a müvészi czélokra szánt alapból közelebb következö összegeket engedélyezett: a) Thán Mór és Lotz Károly festészeknek a muzeum lépcsöházának fresco-festményekkel 4 év alatt leendö kidiszitésére e folyó évben összesen 7000 frtot; b) Izsó Miklós és Engel József szobrászoknak ifj. Zrinyi Miklós hadvezér és költö, és Pázmán Péter esztergomi érsek életnagyságu mellszobrainak fehér carrárai márványból kifaragására egyenként 1200 frtot, összesen 2400 frtot; c) Ney Béla épitésznek útazási ösztöndijul 800 forintot; d) Kern Ármin, Munkácsi (Lieb) Mihály, Paál László és Gerhard Alajos festészeknek ösztöndijul egyenként 600 frtot, összesen 2400 frtot; e) Schüstek Dániel festésznek ösztöndijul 400 frtot; f) Morelli Gusztáv fametszönek útazási ösztöndijul 600 frtot; g) Ábrányi Kornél zeneirónak, magyar egyetemes zenetudományi kézikönyvének megirására segélyül 800 frtot; h) Goldmark Károly zeneirónak „Sakuntala" czimü nagy dalmüve befejezésére segélyül 800 frtot; i) Aradi Zsigmond szobrásznak ösztöndijul 400 frtot; k) Mezei József világtalan festésznek segélyül 200 ftot; l) Hiray József 10 éves árva zongorásznak segélyül 200 frtot. Egyúttal nevezett miniszter a történelmi festészet elömozditása s a nemzeti történelem nagyjelentöségü eseményeinek megörökitése czéljából nagy történelmi olajfestményeknek pályázat útjáni megrendelését czélozván, a pályázat módozatainak megállapitása s a festmények tár-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

gyainak kitüzése végett egy tudósok-, müvészek- s müpártolókból alakitandó enquêtének f. hó 27-ére egybehivást találta elrendelendőnek.

= Tordáról irják, hogy a közelebbi országos vásáron oly hallatlan olcsó áron kelt a szarvasmarha, mint mostanság még soha. Tudjuk, hogy itt Kolozsvárt is milyen potom áron adták a mult vásáron, hanem mindezek daczára a hús fontja mindig 20 kr. Ugy látszik mészárosaink némelykor nem látnak és nem hallanak; igen jó volna hát módról gondoskodni, mely e veszedelmes bajból kigyógyitsa. Communitásunk talán fölfedezhetné azt az orvosságot.

= Kézdivásárhelyről roppant égést jelent egy e hó 20-kán érkezett távirat. A tüz a távsürgöny keltekor még folyvást dúlt.

= A „Herm. Ztg" szerint Segesvár irásban akarja megköszönni Kapp Gusztáv országgyülési képviselőnek, hogy a miniszteriumot interpellálta.

= Brassóba, mint új állomás helyére, f. hó 21-kén érkezett meg a Lajos bajor herczeg nevét viselő 62-dik számu erdélyi gyalog sorezred; örömmel fogadták.

= Szerencsétlenségek kronikája. Tegnapelőtt temettek el városunkban egy magát gyufával megmérgezett varrónőt. E nő a mult télen még egyszer megkisérlette az öngyilkosság e módját, akkor azonban hamar észrevéve, kigyógyitották. Öngyilkossága okául szerencsétlen szerelemmel párosult zavart anyagi viszonyait mondják. Egy kis leánykát hagyott hátra. — Tegnap a k.-monostorutczában egy 4 éves gyermek kútba hullott, szerencsére jókor kifogták. — Vasárnap Kolozsvár és Fenes közt egy terhes szekér elgázolt egy részeg napszámost. Iszonyu szerencsétlenség történt a mult napokban Sárpatakon. Egy pásztor-gyerek két tehenet vitt egy keskeny rétecskére, s hogy a széltül levő vetésekbe be ne kapjanak: kötőfékjüket karjára kötötte. Elaludt, vagy hogyan történt: a barmok megvadultak s elragadták, az egész határon meghurczolva, ugy, hogy midőn visszatértek vele a faluba: a szegény gyermeken nem volt emberi forma, s csak a tehenekről ismertek rá, hogy ki volt.

— Ritka életkoru nő állott törvényszék előtt a napokban Aradon: Kocsuba Flóra, 15 éves, méregkeverési vád alatt. A vád alaptalannak bizonyult és a vádlott, kire — ugy látszik — saját családja tagjai fogták a vádat, ártatlannak nyilvánittatott.

— S.-Patakról irják: F. hó 14-kén d. u. 5 órakor városunkat nagy szerencsétlenség érte. Ugyanis tüz ütvén ki, az a szeles időjárás által elősegitve oly gyorsan terjedt, miszerint másfél óra alatt összesen 56 házat hamvasztott el, közel 40 család maradt fedél nélkül, s egy 18 éves nyomorék leány, s két kis fiu menthetlenül benn is veszett.

= A belügyminiszterium az 1869-ki magyar országgyülési képviselő-választások eszközlésére összeirt választóknak statistikai kimutatását elkészitteté. E nagy szorgalommal készült terjedelmes munkából Erdélyre nézve átvesszük az eredmények összesitéseit; eszerint van: Alsó-Fehérmegyében 3966 választó. Belső-Szolnokm. 6877 v., Dobokam. 3525 v., Felső-Fehérm. 926 v., Hunyadm. 4786 v., Kolozsm. 3814 v., Küküllőm. 1934 v., Tordam. 6486 v., Naszódvidékében 397 v., Fogarasv. 3944 v., Aranyosszékben 2859 v., Csikszb. 13054 v., Háromszb. 10068 v., Marosszb. 10038 v., Udvarhelyszb. 12370 v., Brassóvidékben 2890 v., Köhalomszb. 604 v., Medgyesszb. 1239 v., Nagy-Sinkszb. 1263 v., Beszterczevidékében 1195 v., Szászvárosszb. 768 v., Szászsebesszb. 741 v., Szerdahelyszb. 328 v., Szegesvárszék és városban 1328 v., Szebenszb. 2671 v., Ujegyházszb. 205 v., Erzsébetváros sz. kir. városban 231 v., Kolozsvár sz. kir. városban 2214 v., Marosvásárhely sz. kir. városban 1256 v., Gy.-Fejérvár sz. kir. városban 719 v., Szamosujvár sz. kir. városban 516 v., Abrudbánya mezővárosban 783 v., Bereczk mv. 480 v., Csik-Szereda mv. 223 v., Ilyefalva mv. 247 v., Vajda-Hunyad mv. 276 v., Kézdi-Vásárhely mv. 650 v., Kolos mv. 612 v., Hátszeg mv. 298 v., Oláhfalu mv. 626 v., Székely-Udvarhely mv. 723 v., Sepsi-Szt.-György mv. 544 v., Szék mv. 723 v., Vizakna mv. 603 választó. Összesen 110,000 választó. Magyarország területén van összesen főösszeg 902,739 választó.

— Egy chinai térképet igy ir le egy útazó: Két láb széles és negyedfél láb magas, és majdnem egészen Chinával fedve vala. Felül balkézre egy szögben van egy 3 négyszög ujjnyi tenger, melyben mint kis szigetek: Európa, Anglia, Holland, Francziaország, Portugall és Afrika láthatók. Holland egymaga oly nagy, mint a többi együttvéve, s Afrika alig $^1/_4$ ujjnyi. Az északi határ — Oroszország — igen nagy. Balkézre alól az egész oldalon, mint ők nevezik, „a nyugoti Oceán" terül el, s benne a malay-i félsziget fekszik. Egészen alól Gamboya, Cochin-China stb., mint középszerü nagyságu szigetek feküsznek. Az Oceánt körüskörül hatalmas hullámok ábrázolják, melyek közt különböző országokba és szigetekhez vezető sima útak vannak kijelölve. A chinaiak azt hiszik, hogy az e sima útakon haladó hajók biztosan mennek; ellenben elvesznek azok, a melyek róluk tudatlanság, rosz idő s ellenkező szelek által a borzasztó hullámok közé jutnak. Ilyen rendszerint a chinai földleirás.

— Apró hirek. Időjárásunk különczködik: mig május vége felé 30—35 fok melegünk is volt, junius közepén 14—15 fokot mutatott a hévmérő. — A legidősebb katonák egyike a magyar-osztrák államban b. Dietrich Antal táborszernagy e napokban ülte névnapjának 87-ik évfordulóját. — A Romániából kiüzött zsidók egy része hazánkba költözött át. — Egy győri leány 6 hónapos gyermekét gyufafejekkel megmérgezte. — Pesten két cholera eset fordult elé; nem ijesztett meg senkit, miután megszünt epidemicus lenni. — Az a vasúti teherszekér, melyet a napokban idehoztak, mint mondják, a Királyhágón egy vele vigyázatlanul bánó kocsisra csuszott, s rögtön megölte. — A pápa trónralépésének 24-ik évfordulója e hó 16-án volt. — Belotinczen a Maros mellett, egy lakadalmazó vig nép sokat lövöldözött, daczára hogy erős szél fütt. Egy égő fojtás egy házfedélre esett, s 2 óra alatt 50 ház égett le. — Temesvárt f. hó 15-én tyuk-tojás nagyságu jegek hulltak, az idén már másodszor. — Galaczon szláv egylet alakult „Napredák" név alatt. — A bécsi fő posta-hivatalnál roppant számban érkeztek vissza oly levelek, melyek kézbesitését a rosz czimzés miatt nem eszközölhették; azokat most 8 hivatalnok, külön napi díj mellett, kiszámitás szerint 6 hétig lesz csak képes összetépni. — Henrik főherczegnek megkegyelmezett ő felsége. (Tudjuk, hogy a főhg főbenjáró büne az volt, hogy szive szerint nősült.) Nejét az egykori Hoffmann k. a. szinésznőt, grófnővé nevezték ki. — Sarolta császárné egészségi állapota annyira javult, hogy egy munkát ir a mexicói császárságról és helylyel közzel meglepő eszméket tanusit benne.

Kimutatás
a kolozsvári kisegitő pénztár-egylet forgalmáról május havában 1869.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hóról .	41,508 ft	— kr.
Havi, rendes és rendkivüli befolyások	100,213 „	77 „
Könyvdijakban 80 uj tagtól .	80 „	10 „
Kamat, provisio és váltódij . .	8,046 „	38 „
Bélyegdijakban	438 „	45 „
Egyleti házbér	476 „	21 „
998 tag által visszafizetett kölcsön	450,360 „	— „
A bevételek összege . .	601,122 „	91 „

Kiadások:

1013 tagnak kölcsön	450,870 ft	— kr.
Tisztviselők fizetése	355 „	— „
Irodai kellékek	80 „	28 „
Bélyegre	460 „	— „
Kamat	200 „	55 „
Segélyezésre	10 „	— „
Butorzatra	81 „	20 „
Tőke-visszafizetés	83,326 „	92 „
Pénztármaradék	65,738 „	96 „
	601,122 „	91 „

Kolozsvártt, május hó 31. 1869.

Tauffer Ferencz, igazgató. Geltch János, könyvvezető. Wagner Frigyes, pénztárnok.

A kolozsvári takarékpénztár üzlet-forgalma 1869. május hóban.

Bevétel:

Pénztári maradvány április hóról .	25064 frt 75 kr.
Betételek 129 féltől	47256 frt 06 kr.
Visszafizetett váltók	24352 frt 25 kr.
Előlegek	2110 frt — kr.
Kamat jövedelem	1150 frt 73 kr.
Különféle dijak	296 frt 15 kr.
Pénzintézetektől fölvett tőke . .	5000 frt — kr.
Összesen: .	105,229 frt 94 kr.

Kiadás:

Betéti visszafizetés 31 félnek .	15989 frt 94 kr.
Betétek után kifizetett folyó kamatok	109 frt 66 kr.
Váltókra	50080 frt — kr.
Előlegekre	5570 frt — kr.
Kezelési költségek	78 frt 65 kr.
Tiszti fizetések	134 frt 66 kr.
Felszerelvényre	262 frt 40 kr.
Maradvány 1869. máj. hó végével	33004 frt 63 kr.
Összesen: .	105229 frt 94 kr.

KÜLFÖLD.

Mint a „Siécle" jelenti, a Loire departementben nagy izgatottság uralkodik, a St. Etienne körüli kőszénbányákban a munka majdnem teljesen megszünt. „Ezen munkaszünetelés — irja a „Memorial de la Loire" a prefectura hivatalos lapja — nem önkéntes, hanem 150 egyénből álló banda által tartatik fenn, melynek tagjai a bányákat sorban bejárják, s a munkásokat foglalkozásuk abbanhagyására kényszeritik." Honnan jöhettek ezen emberek, azt még nem tudni.

A porosz király Heppensben, 17-kén a tengerészeti miniszter beszédére ezt válaszolá: „A szerencsésen kivivott siker mellett ne feledkezzünk meg azon időről, midőn ezen kikötő sajátkép alapittatott, mivel testvérem agyában merült föl először az eszme; de Németország viszonyai akkor nem engedték meg német földön egy hadi kikötő épitését. Most azt elértük; még pedig az oldenburgi nagyherczeg előzékenysége által. Reméljük, hogy a miniszter által kifejezett óhajtások teljesülni fognak. A mit testvérem szándéklott, a gondviselés nekem megengedte annak létesitését. Örömteljes bizalommal nézek fiatal német tengerészetünk további kiképeztetése; s jövője elé. Örülök rajta, hogy ezen napot megérhetém."

Lozdon, junius 7. (Felsőházi ülés.) Cairns kérdezi, vajjon a kormány helyesli-e Brightnak a felsőházat sértő levelét. Granville lord kijelenti, hogy a miniszteriumnak eszeágában sincsen a felsőházat megfélemliteni. Bright őszintén sajnálja a levelében használt kifejezéseket.

Florencz, jun. 18. Tegnap és tegnapelőtt Milanóban tüntetések történtek Lobbia mellett. Nehány befogatás eszközöltetett.

Rómából jelentik, hogy e hó 25-kén consistorium fog tartatni püspökök kinevezése végett. A bibornokok kinevezése a septemberben tartandó consistoriumra halasztatott. Chigi, Falcinelli és Gianelli pápai nunciusok bibornokká való kineveztetését bizonyosnak tartják.

Athen, jun. 17. A kamara ma megnyittatott. A király trónbeszéde elősorolja az előbbi kamra feloszlatásának okait, s törvényjavaslatokat helyez kilátásba a miniszterfelelősségről, a népnevelés és törvénykezési ügy újjászervezéséről, a papirpénzek kényszerfolyamának megszüntetéséről s több középitésekről, ezek közt a korinthi földszoros átmetszéséről.

Ha a lengyelországi tudósitásoknak hitelt adhatni, a kirgizek és domi kozákok fölkelése délkeleti Oroszországban már oly nagy arányokat vett fel, hogy az Orenburg körül összpontositott 40,000 fönyi hadsereg alig leend elegendő annak elfojtására. Önként értetik, hogy ezen Oroszországra nézve oly kellemetlen intermezzo, ujabb reményeket ébresztett a lengyelekben, valamint hogy másrészről a povonski táborban öszpontositott csapatok nem fognak visszavonatni. Ha igaz, hogy a déloroszországi nomád mohamedán törzseket erőszakosan akarják a görög hitre téritení, ezzel már meg van adva az indok egy elkeseredett élet-halál harczra, mely csak a gyöngébb fél teljes kiirtásával vagy amalgamisatiójával végződhetik. Ugy látszik egyáltalán, mintha az orosz politika, mielőtt óriási birodalma további kiterjesztéséhez fogna, előbb a belföldi összes néptörzsek összeolvasztását czélozza.

A washingtoni cabinet részéről egy fontos lépést jelentenek. Az t. i. rio-janeiróí követének meghagyá, hogy a brasiliai kormánynyal való viszonyait szakitsa félbe. Egy, az unio által emelt, s Brasilia által ki nem elégitett pénzkövetelés hozatik föl okul. Azonban a valódi ok hihetőleg abban áll, hogy Washingtonban már huzamosb idő óta nem helyeslik Brasiliának Paraguay irányában követett eljárását.

Legujabb.

Zágráb, jun. 21. A slavoniai erdők eladására vonatkozó előkészületeket a közös hadügyér megszüntette.

Bécs, jun. 21. Kuza nem útazott a dunai fejedelemségekbe, jelenleg betegen fekszik Döblingben.

Kuhn közös hadügyér a katonai igazgatás reformjáról egy emlékiratot készit, melyet a delegatióknak fog benyujtani.

Páris, jun. 21. A császár ma útazott el a chalonsi táborba.

Berlin, jun. 21. A vámparlament 157 szóval 111 ellen elvetette a petroleum-vámot, mig a czukor-adó vámszabályzatának reformját elfogadta. A király holnap zárandja be az észak-német szövetséggyülés és a vám-parlament üléseit.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

A közönség köréből. *)

Mezőség, junius 10. 1869. — Ezen becses lapok folyó évi 59-dik számában tekei ref. lelkész t. Varga Sámuel úr védelmére kél a tekei magyar királyi adóhivatalnak, s azt állitja, hogy a nevezett adóhivatal már egy év óta egy tagján kivül birja a magyar nyelvet, s a községekkel folytonosan magyarul közlekedik. Kedves jó tiszteletes úr! Ön talán magyar tolmácsa azon hivatalnak, vagy épen fogadott prókátora? különben nem értem, hogy miért száll sikra védelmére. Mondja inkább azt, a mi igaz, hogy azon adóhivatalnak egyetlen tagja tud valamit magyarul, s a többi semmit; ha ezt mondja, akkor száll sikra az igazságért. Arra nézve pedig, hogy nevezett adóhivatal minő nyelven közlekedik a községekkel, szolgáljon a szerkesztő úr előtt adatul egy f. évi márczius 31-röl a nevezett adóhivatal által kiadott s hitelesitett másolatban ide fogott okmány, melyben még a tiszteletes fogadott prókátor úr sem tudna egy magyar szót találni. Azt irja tisztelendőséged, hogy a mezőségiek adóhátráléka 32 községben felülmulja a százezer forintot, s ezen tetemes összeget bajos szép szóval kifizetni. Ezt mi, adófizetők, igen jól tudjuk; hanem azért még sem áll jól tisztelendőségednek, hogy ezért gunyolódik velünk. ...r ...ly.

Válasz
a Székely János és Zoltáni Elek nyilatkozatára.

A bukuresti ev. ref. egyház 126 tagja közül 115, a teljes törvényes elöljáróság Koós Ferencz ellen tényekkel igazolt vádakat emelvén az erdélyi mlgos egyházi főtanács előtt, mely az egyház kérése folytán 1856-ban Koós Ferenczet hozzá lelkészül küldte: nevezett egyh. főtanács az első kérelem után nyolcz hónappal küldte a tények egyházi útoni megvizsgálására Székely János k.-vásárhelyi és Zoltáni Elek léczfalvi lelkészeket Bukurestbe; kik a helyett, hogy egyházi törvény szerint a tényeket, vádakat egyházi úton kinyomozták s a kellemetlen zavart csendesitették volna: idejöket Koós- és pártosaival az egyház lelketlen zaklatásában töltötték; s bünöket, hogy négy hét alatti mulatozások alatt a rosznál egyebet nem tettek: az én személyem s a bukuresti egyház bepiszkolásával igyekeznek tisztitani a „Kolozsvári Közlöny" jun. 2-ki 63-dik számában.

A bukuresti egyház f. év január 12-én mondott le az erdélyi egyh. főtanácsról. Ez okból küldötteit, kik idő után jöttek, hivatalosan el nem fogadhatta ugyan, de az erdélyi egy. főtanács iránti tisztelet s az azzali erkölcsi viszony tekintetéből, a küldött urakkal mindent megpróbált, a mi által a kellemetlen viszonyok között is békét lehetett volna elöidézni, és e kivül azt, hogy Koós Ferencz, ha Bukurestben nem is, máshol pap lehessen; az erdélyi e. főtanács tekintélye ne csorbuljon, s az itteni hitsorsosokkali összeköttetése a magyarhoni négy főtiszt. superintendentiákkali egyetemes közös értelemben és áldásban fennmaradjon.

Székely és Zoltáni urak pedig, küldetésöket fel nem fogva s eltévesztve jártak el. Nekik a helyzetet számba kellett volna venniök. E helyett ők hagyták magokat vezettetni Koós, Vincze s azon pártosok által, kik vagy az egyház fenntartási érdekének, állásának, sem vallásilag, sem nemzetileg nem tényezői, vagy épen az egyházhoz nem tartozó idegen elemek. Küldöttek hivására az egyház elöljáróságа mindenkor megjelent, háromszor tartott közgyülést, melybe őket egész tisztelettel meghivta. Ezt tettem én is. Két gyülésben megjelentek, mely gyülés vezetését én reájok hagytam, magam jelen sem lévén. Az elsőben némi jó szándékot mutattak, a másodikban kivánták, hogy a templom kulcsa, mely Koós Ferencztől január 3-kán elvétetett, nekik adassék át, az elöljáróság köszönjön le sat., mely törvénytelen kivánatokkal az egyház sebét mérgesiték a helyett, hogy gyógyitották volna.

A bukuresti egyház, midőn az erdélyi egyh. kormányzat alóli függetlenségét fontos, jövőjére határozó erkölcsi okok miatt kimondotta: magát a magyarhoni más négy főt. e. kerület-főfelügyelete alá helyezte és mindenkor szivesen megengedi, hogy tekintse, vizsgálja meg ügyét bármely hazai egyháztestület, mert a tények nem hazudnak, s minél több ember győződik meg rólok saját szemeivel: annál erősebbek s kétségbe nem vonhatók.

Székely és Zoltáni a bukuresti egyház gyülését indulatosan ott hagyván, s ittlétök alatt még csak a templomban sem jelenvén meg, holott pedig alkalom nyujtatott, hogy a hivőkhöz békét, egyetértést szóljanak: törvényes térre léptek, az egyház 74 tagját a consulátusra s consuli terembe idézték, kik egész tisztelettel jelentek meg ott, s ezáltal bebizonyiták, hogy nem semmi törvényt nem ismerő vandalok, hanem a törvény tisztelete mellett az egyház szabadságát értő s tisztelni tudó református keresztyének; bebizonyiták, mint magyarok, hogy semmi állami viszony széttépésére nem törekesznek. És azon kérvény által, melyet az itteni mlsgu belügyminiszteriumhoz beadtak, melyet tudtom s befolyásomon kivül szerkesztettek s irtak alá: azon ország jogát, hol élnek, hogy tisztelik: jelenték ki s bizonyságot tettek a protestantismusnak minden osztályban követett eljárásáról, mely mindenütt a körülmények számbavétele mellett igyekezett jogát, szabadságát megőrizni, s magának, elveinek a kormányok méltányos elismerése által rokonszenvet s jövendőt szerezni.

Hogy „Koós neje s Vinczével a nép dühe elől menekülni kényszerült," ez igy áll: a bukuresti iskola növendékeinek május 17-kén majálisa volt, hova az elöljárók s más egyháztagok, szülék is kimentek, mulattak, mint ez Kolozsvártt és máshol is szokás. Koós, kinek — az egyház igazait látva — a mlgu belügyminiszter a költözködésre rendeletet adott, ez alkalommal költözködéshez fogván: a parochián lakó s egyedül levő öreg harangozót nejével és szolgálójával megverette. Ezt hallván a májálison volt elöljárók: közülök előbb három, majd a többi a helyszinére sietett, s látva a megvert harangozót, látva, hogy Koós az egyház ládáját is vinni akarja: ez ellen tiltakoztak. E tiltakozás s vita közt, Koós neje- és Vinczével belölről tolván az ajtót, az elöljárók pedig kivülről: az engedett a nyomásnak, melyet Koós látván s lelkiismeretétől kényszerittetvén neje- és Vinczével az ablakon az utczára ugrott, s ez esetet arra használta, hogy Székely- és Zoltánival a bukuresti egyház tagjait vandaloknak bélyegeztesse. Az elöljárók ekkor rögtön policzia- és procurátorhoz mentek, a történteket a helyszinén irásba foglaltatták, az udvaron lévő egyház ládáját hivatalosan lepecsételtetve, a pénztárnok felelősségére bizták. Koós azonnal összegyüjté mesterlegényeit fütykösökkel, revolverekkel, a parochia közelébe, kik csak a rendőrség szigoru felügyeletét látva oszoltak szét. Koós és pártosai által elvezetett Székely és Zoltáni urak hivatkozhatnak a nemzet itélőszékére, mely, miután ők még a muszka követséghez is folyamodtak, s egyházi, nemzeti elveinket itt a legnagyobb mértékben meggyalázták: itélni fog a tényekből és azok ellenök fognak kiáltani s az igazság mellett bizonyságot tenni.

Arra, hogy a bukuresti egyház lelkészi állomását senki ne merje elfogadni: nem szólunk, hanem megtettük a kellő intézkedéseket. Igen, üres a bukuresti lelkészi hivatal. A pályázat kihirdettetett s már is vannak ajánlkozók. Én csak a szükség kényszeritésének s a bukuresti elöljáróság, s 115 egyháztag család kéréseinek engedve addig leszek itt, mig lesz a ki felválton. A Koós mellett lévő pár egyháztag s néhány vándorló legény, s néhány sem mellette, sem ellene nem nyilatkozó tag: tekintetbe nem jő. Hogy a bukuresti egyház tagjai lakatosok, kovácsok, csizmadiák: nem tesz semmit. Ezek a gyökerek, belőlük áll az egyház, ők tartják fenn és fizetik itt mind a vallási, mind a nemzeti érdek szükségleteit... De már az ellenfél egy része is megjött, s beismerte, hogy Koós többé pap nem lehet, mig csak az eddigi ő reá tartozó erdélyi canonok el nem töröltetnek. Novák Albert ezen ismeretlen s az egyházhoz nem tartozó egyén — ha nincs e név alatt más — megkerestetvén, törvény útján fog kérdőre vonatni. A bukuresti egyház pedig.... megtisztulván, élni hiszszük istent, virágozni fog a többi általam szervezett egyházakkal egy törvény alatt a magyar ev. ref. anyaszentegyház és nemzet dicsőségére!

A román miniszteri rendelet egészen jogos. Ugyan mit mondana Magyarország, ha területén a román és muszka egyházakban, a román és muszka egyházhatóság, vagy kormány kezdene rendelkezni. Jó, hogy mindenek számbavétessenek, s nekünk magyaroknak nem azok után kell mennünk, kik bünös indulataik érvényesitésére a nemzet nevét és becsületét használják, hanem, kik az egyház és nemzet érdekében valósággal működnek a közjóra, s a jelent, jövőt a népek, nemzetek szabadságát jogi fejlődésének s az európai helyzet álláspontjának mikéntjét: tekintetbe veszik.

Én magamat, vallási, nemzeti érzületemet nincs szükség hogy mentsem. Hálát adok istennek, hogy minden küzdelem, üldöztetés, gyalázat kinzó bántalmazásait kibirván, elmondhatom: több vagyok ma, mint akkor, midőn a megboldogult Bodola püspök azt nyilvánitá, hogy „ötezer pap közül egy Czelder van," s mint, midőn működésemért az erdélyi közzsinaton, épen a „Kolozsv. Közlöny"-ben tett közlés szerint, „nevemet tisztelő elismeréssel és hálával emlegették."

Végül ide zárom a bukuresti egyház nyomtatott nyilatkozatát az ev. ref. magyar anyaszent-

*) Az e rovatban megjelenő czikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

egyházhoz s a magyar nemzethez, s az én működésemről hivatalos bizonyságtételt, a t. szerkesztőség méltányosságától ezek közlését kérvén.

Bukurest, junius 16. 1869. *)

Czelder Márton,
missionárius.

---

*) Az e rovatban megjelenö csikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállalunk felelősséget. Különben e tárgyban még e rovatban is csak egyetlen tárgyilagos feleletre adunk helyet, — miután e dolog megvitatása, földeritése és eldöntése nem tartozik a napi sajtó körébe.

A szerk.

Bizonyitó nyilatkozat.

Alólirottak olvasván azon . . . . . . teljes és . . . . . . rágalmakat, melyeket Székely János k.-vásárhelyi és Zoltáni Elek léczfalvi lelkészek, mint az erdélyi méltóságos egyházfötanács és püspök úr küldöttei Bukurestben volt, egyházunkra és nemzetiségünkre szégyent hozott, eljárásukról a „Kolozsvári Közlöny“ és „Protestáns egyházi lap“-ban közzététettek: valótlanoknak állitjuk; s egyházunk 115 családja nevében kijelentjük, hogy nagytiszteletü Czelder Márton missionárius úr, mióta kérelmeinkre egyházunkban megjelent s a lelkészi teendöket végzi, mind prédikálása és tanitása, mind erkölcsi példaadó viselete által egyházunk már már elszéledésben álló hiveit a legszebb rendben egybetartotta, buzgó tapintat és lelkiismeretes eljárásaival vezérelte, s mi, kik mind a törvény, mind a hazai közvélemény elött nevezett nagytiszteletü úrért felelősséget vállaltunk, öt, mint a Krisztus evangyéliuma s anyaszentegyházának s nemzetiségünknek fenntartóját, elömozditóját tekintjük; kérvén Istent, hogy öt szent érdekeinknek minden den gonosz ármányok ellen továbbra is megoltalmazza és tartsa. Melyet is midőn kijelentünk, kérjük, esedezzük a hazai fötisztelendö egyházkerületek részrehajlatlan kegyes pártfogását.

Bukurest, 1869. junius $^{15}/_{3}$-án tartott elöljárósági gyülésünkböl.

Hitelességeért felelös:

Teleki Sámuel, jegyző.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Junius 21-én: 5% Metaliques 100 frt 62 55. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 70.60. Kamat 62.5. 1860. Kölcsön 104.—. Bankrészvény 746. Hitelintézeti részvény 200 frt 308.70. London 10 ft st. 100 frt 23¼ kr 124.85. Ezüst 122.25. Cs. királyi arany 5.91.

Erdélyi földteh. kötv. jun. 22 n 76.—.

Sz. 45. 1869. (307) (1—3)

Pályázat.

Abrudbánya sz. kir. bányavárosban, rendszeresitett főorvosi állomás üresedése következtében, melylyel 750 frt évi rendes fizetés, 120 frt lótartási dij, 100 frt szállásbér és kamerális szervezetü nyugdij van összekötve, ezennel pályázat nyittatik.

Az ezen főorvosi állomásra pályázni szándékozó orvostudor urak fölhivatnak szakképzettségüket, és a magyar meg román nyelvbeni jártasságukat, igazoló okmányokkal fölszerelt folyamodványukat, az „Abrudbánya-verespataki nehézék alap választmányának,“ Abrudbányára czimezve, folyó év **julius hó 25-ik napjáig,** mint zárhatáridöig, beküldeni.

Az Abrudbánya-verespataki nehézék alap választmányától.

Abrudbányán, junius hó 16-án, 1869.

BÁLINT SIMON, v. elnök.

Sz. 32.
D. Sz. (302) (2—3)

Hirdetmény.

Melynél fogva ezennel közhirré tétetik, miszerint a volt kir. Főkormányszéknek f. é. aprilis 15-én 3611. számok alatt kelt magas jóváhagyása folytán Ditró és Szárhegy tulajdonos községek által a Borszéki fürdöhelyen egy Ujsáros és egy Ujlobogó nevü fürdőnek szándékolt épitése f. é. **Julius 15-én** reg. 9 órakor a Ditrói község házánál nyilvános árlejtés utján kevesebbért vállalkozónak ki fog adatni.

Az Ujsáros fürdönek költségvetése	. . . .	1,980 ft. 69 kr.
Az Ujlobogó fürdönek pedig	. . . .	3,681 fr. 95 kr.
	összesen . . .	5,662 fr. 64

krban van megállapitva, mely összegen az árlejtés megkezdetik, mihez képest vállalkozni szándékozók lássák el magokat 10% bánatpénzzel, a nélkül az árlejtéshez senki sem szólhatván.

Egyéb feltételek, valamint a költségvetés és tervrajz a Ditóri község házánál betekinthető leend. —

Ditróban 1869. Junius 14 én

Péter Lajos,
közös jegyző.

Oláh Tamás,
Szárhegyi biró.
Puskás Antal,
ditrói biró.

Árverési hirdetmény.

A tordamegyei tek. tisztségének folyó hó 16-án $\frac{1665}{306}$ szám alatt kelt végzésénél fogva a Kis-Bányán és Kis-Bánya havasán s határterületén levő összes korcsmajog folyó 1869-ik évi augustus 1-ső napjától 1872-ik évi december 31-ik napjáig, tehát három évre és öt hónapra, a lupsai járási szolgabiróságnál Alsó-Járában, folyó évi **julius 12-én**, délelötti 9 órakor tartandó közárverezés utján haszonbérbe adatik.

A kikiáltási évi összeg 800 ft. melynek tiz-száztólija, azaz, 80 ft. a hozzá szólni akaró által leteendö; az árverés megkezdése elött irásbeli lepecsételt ajánlatok (offertek) is elfogadtatnak hasonló bánatpénzzel ellátva, melyek csak az árverezés végén bontatnak fel. A szerzödési feltételek Tordán a megyei t. tisztségnél, Alsó-Járában a lupsai járási szolgabiróságnál, itt helytt pedig alólirtnál addig is megtekinthetők. A vállalkozótól vagy fekvö jószágbéli, vagy a haszonbér félévi összegét fedező készpénz vagy állampapirbeli, vagy pedig elfogadható kezességi biztositék kivántatik. (303) 2—3

Kolozsvártt Junius 19-én 1869.

Káli Nagy Elek, s. k.
kis-bányai és kis-bánya havasi birtokos és felhatalmazott.

NEM HIVATALOS.

Előfizetèsi felhivás a „MAGYAR POLGÁR“ Julius—december félévi folyamára.

Midőn a közelgő félév elején ismét bizalommal közeledünk e lapok olvasóinak elvbaráti és érzelemrokon köréhez, nem bocsátkozunk hosszasabb fejtegetésekbe a mindnyájunkat egy politikai pártban egyesitő eszmék fölött, elégnek tartván ez alkalommal azon álláspontnak, melyet a küszöbön álló belreformokkal szemben elfoglalunk, rövid bár, de öszinte kijelölését.

Mi valamint nem vagyunk az utópiák emberei, nem fecséreljük el gyenge erőnket légvárak épitésére, nem kivánunk lehetetlenségeket, nem ápolunk oly törekvéseket, melyek a gyakorlati államélettel összeférhetlen irányok felé hajoljanak: ugy határozott ellenségekre talál bennünk a reactionarius tendentiáknak minden neme, akként fogunk munkálkodni mindazok czélzatainak meghiusitásán, kik az állitólagos reformok által politikai és társaséletünket nem az előhaladottabb nemzetek nyomdokain tovább fejleszteni, hanem visszaesésre kényszeriteni, vagy eddigi tespedésében megtartani akarják.

Bár conservativoknak még ellenvéleményeseink sem vádolnak bennünket, de azért még sem fogunk rombolni ott, hol épiteni nem tudnánk, legkevésbbé fogjuk pedig azoknak üdvtelen munkáját elősegiteni, kik erőseknek csaknem megvihatlanoknak bizonyult védmüveket nem uj épités végett, hanem csak azért készülnek eldönteni, hogy a rombalom tetején herostratesi gyözelmük után megpihenhessenek.

Reformokat léteşiteni ott és akkor, a hol és a midőn szükségeseknek mutatkoznak; reformálni pepig nem egyoldaluan, hanem a valódi szabadelvüség lehető legnagyobb fokának a czélszerüség minden kivánalmaival összeegyeztetése utján: ez meggyözödé ünk szerint mindenütt, de különösen sajátos hazai viszonyaink között az egyedül helyes reformpolitika!

A kik e tekintetben velünk egyetértenek, s a kik egyszersmind érzik oly politikai közegnek a Királyhágón inneni részekben szükségességét, mely nem keresve senkinek kegyét, nem riadva vissza a hatalmasok haragjától, minden mellékteķintetek nélkül támadjon ott, a hol tétlennek maradni kötelességellenes volna; irtsa ki a gyomot, hol annak megtürése a legszebb reményekre feljogositó termést is elfojtaná: azok bizonyára ezután is részesiteni fognak azon megtisztelő támogatásban, melyet eddig is folyvást növekedő mérvben megnyerni szerencsénk volt. Ezen egyetlen jutalom feledteti velünk azon méltánytalanságot és gyanusitásokat, melyeknek használásában véleményellenesei̇nk oly igen gyakran tetszenek önmaguknak.

Lapunk rovatai maradnak az eddigiek. Mihelyt szükségét fogjuk érezni, mellékletekkel bövitjük meg, nehogy elmaradjunk napi kérdéseinktől.

Tárcza rovatunk változatos lesz. E félévi folyamban fogunk közölni a többek közt egy **terjedelmes eredeti naplót az 1848—9 ki hadjáratból,** továbbá:

„A vádlottak padján“

czimü eredeti regényt K. Papp Miklóstól.

Előfizetési feltételek:

Juniustól decemberig	. . . .	6 frt.
Juniustól septemberig	. . . .	3 frt.

Vidéki megrendeléseket egy hóra a kiadóhivatal nem fogadhat el.

Előfizetni lehet: Kolozsvátt kiadóhivatalunknál, Stein János és Demjén László könyvkereskedésében. Marosvásárhelytt Wittich Józsefnél, Dézsen Krémer Sámuelnél, Enyeden Vokál Jánosnál, Szamosujvártt Csausz testvéreknél.

Kolozsvártt, junius végén, 1869.

(304) (2—3) **A „Magyar Polgár“ szerkesztősége.**

---

(276) $^{24}/_{6}$ (3—3)

Az angol eredeti kiadásból már 200 ezer példány kelt el és eddigelé 8 nyelvre van forditva.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt kapható:

A NEMZŐKÉPESSÉG és idöelötti csökkenésének okai

valamint oktatások annak

tökéletes visszaállitására.

Mindazoknak ajánlva, kik mértéktelen kicsapongás, titkos bünök és ragály következményeiben szenvednek.

Azonkivül **oktatások a házasság** czéljairól és kötelességeiről, valamint **gyógyeljárás a közösülési képtelenség és terméketlenség körül.**

Irta **CURTIS J. L.**, gyakorló orvos Londonban.

Néhány ábrával.

Ára vászonba kötve 1 frt. Postán küldve 1 frt 5 kr.

Curtis könyvét **„A nemzőképesség,“** öregnek- és fiatalnak kellene birnia. Ez egy kitünően irt orvosi munka, mely azon szomoru betegségek gyógykezeléséről szól, melyek már annyi számos életboldogságot tettek tönkre.

---

(305) (1—3)

Hirdetés.

Alólirt **szobafestő és lagirozó** (Austreicher) ajánlja magát a helybeli és vidéki nagy érdemü közönségnek, ki lakását Pestről Kolozsvárra változtatta, s **helyt lakik az ugynevezett Diana fürdőben;** elválal a legjutányosabb áron minden e nemü munkákat. uj divat szerint pontos és gyors végbe vitel mellett, igyekezvén mindenkinek megelégedését szolgálatával megnyerni.

WALTER EDE.

---

306 $^{24}/_{6}$ 1—5

Egyetlen jeles portéka az anyatejnek, s legjobb táp és erösitöszer lábbadók, gyomorbetegek, sápkórosok, vérszegények, sarvadók sat. számára a

Liebig-Liebe tápszere „feloldható“ alakban;

kedves izü, ürben elöállitott kivonat, a **Liebig**-féle **leves** főzés nélkül azonnali előállitására.

$^{2}/_{3}$ font tartalmú palaczkok ára 80 kr.

Kolozsvártt **Engel József** *gyógyszer tárában.*

---

281 6—6

Eladó erdő.

Gróf Wass Ádám tulajdonában lévő Czegei birtokának határán Kolozsvártól 5, Szamosujvártól 2½ mértföld távolságra csináltút mellett, van **8000 szál vasút épitési szükségletre alkalmas tölgyfa,** melynek egy negyede 10, egy negyede 12, és fele 15 hüvelyk átmérőjü, hosszusága 7—8 öl. Értekezhetni iránta a tulajdonossal.

Utolsó posta Czege.

---

(395) $^{24}/_{6}$ (12—20)

A valódiság biztositása mellett.

Ajánlandó emlékeztetés!

A valódiság biztositása mellett.

Dr. Béringuier cs. k. szabadalmazott **növénygyök-olaja** eredeti üvegcsében 1 frt o. é.

Dr. Béringuier cs. k. szab. növénygyökolaja menten minden ártalmas keveréktől, a legalkalmatosabb növényalkatrészekből és olajos anyagokból összeállitva, széntartalommal gazdagon ellátva, melynek rendkivüli hatását az ujabbi kisérletek oly tagadhatlanul bebizonyitják, a hasonló készitmények legjobbjai közé sorozható, és bizonyára minden előkellő piperének különös diszére fog válni.

Balzamos Olajbogyó-szappan eredeti csomagokban 35 kr o. é.

A balzsamos olajbogyó-szappan nem csupán tisztitó, hanem puhitó és üditő tulajdonságánál fogva is minden a teljesen jó pipere- és egészségiszappantól megkivántató követeléseknek megfelel, és ezért mint enyhe és egyszersmind hatásos napi mosdószer még a leggyengédebb és legérzékenyebb bőrü nők- és gyermekeknek is alkalmilag ajánlható.

Dr. Suin de Boutemard FOG-PASTAJA $^{1}/_{1}$ és $^{1}/_{2}$ csomagokban 70 és 35 kr o. é.

Dr. Suin illatos fogpastája vagy fogszappana különösen kedvelt és legátalánosabb és legbiztosabbnak elismert szer a fogak és foghús épentartása és szépitésére, sokkal kellemesebben és gyorsabban tisztitja, mint a különféle fogporok, egyszersmind az egész szájüregnek igen jótékony és kedves üdeséget ád.

Dr. BÉRINGUIER növényi hajfestőszere teljesen tokban kefével és csészével 5 ft.

Dr. Beringuier hajfestőszere minden szakértő és az összes fogyasztók által mint tökéletesen a czélnak megfelelő és egyátalában ártalmatlan szernek ismertetett el a haj és szakál, szintugy a szemöldök tetszésszerinti szinü festésére, a nélkül, hogy a bőrt beszenyezné vagy szagot hagyna hátra; használata igen könnyü, és az ezen festék által helyrehozott hajszin igen természetes szinü.

Növényi RUD-HAJKENÖ ára darabonként 50 kr o. é.

Ezen **Dr. Lindes** kir. vegyészeti tanár hitelessége alatt Berlinben, **tisztán növényi alkatrészekből** összeállitott **rud-hajkenőcs** a haj növésére jótékonyan hat, és azt puhán tartja és a kiszáradástól megóvja; e mellett szép fényt és ruganyosságot kölcsönöz, és egyuttal különösen igen alkalmas a haj összetartására.

Dr. BÉRINGUIER L. illatos-gyógy **KORONA-SZESZE** (a kölni viz quintessentiája.) Eredeti üvegekben 1 frt 25 kr és 75 kr o. é.

Dr. Béringuier L. cs. kir. szab. korona-szesze a legfinomabb illó égényszesz a jóillatu, éltetö és erösitő, a növényvilág kifejtetlen és becsesb alkatrészeivel olymódon van összekötve, hogy nem csak illatos- és mosdóviz, hanem mint kitünő segédszer az éltető erő felviditására és az idegek erösitésére szolgál.

Dr. Koch NÖVÉNY-CZUKORKÁI $^{1}/_{1}$ és $^{1}/_{2}$ dobozokban 70 és 35 kr o. é.

A porosz. kir. kerületi orvos **Dr. Koch növényczukorkái**, tekintve a kitünőbb füvek és növények nedveinek dústartalmu alkatrészeit szakadatlanul jónak bizonyult be a köhögés, rekedtség, torokszáradás, nyálkásodás stb. ellen, a mennyiben mindezen esetekben enyhitöleg, ingercsilapitólag és különösen jótékonyan hatnak.

Dr. HARTUNG CHINA-HÉJ-OLAJA lepecsételt és az üvegbe nyomott bélyeggel. Egy üveg ára 85 kr o. é.

NÖVÉNY-HAJKENÖCS bepecsételt és a tégelybe nyomott bélyeggel. Egy tégely ára 85 kr o. é.

Egy előrehaladott, gondos, tudományos elismerés szerencsés eredményének a **Dr. Hartung-féle szab. hajnövesztő-szerek** vannak rendelve magukat hatásukban kölcsönösen kiegésziteni: a mint a **chinahéj-olaj** a hajfentartására szolgál, ugy a **növényi-kenőcs** a hajnövésének felelevenitésére és elömozditására van rendelve; az első a haj ruganyosságát és szinét emeli, ugy az utóbbi megóvja a haj idő elötti szürkülését és kihullását, a mennyiben a fejbőrnek egy uj, jótevő anyagot kölcsönöz és a hajhagymát a legeröteljesebben táplálja.

Dr. BORCHARDT illatos-gyógy **NÖVÉNY-SZAPPANA** bepecsételt csomagban 42 kr o. é.

Dr. Borchardt tudományos alapok után pontosan kiszámitott és általában szerencsésen összeállitott illatos-gyógy **növény-szappana**, jellemző = eddig elérhetlen = előnye által, minden eddig létező hasonló pipereczikkek közt elvitathatlanul az **első helyet** foglalja el és egyszersmind nagy dicsérettel használtatik **mindenféle fürdőkhöz.**

A fennebbi összes jeles tulajdonságaik miatt jelesnek bizonyult czikkek az eredeti árakon mindig készletben vannak:

Kolozsvártt: **WOLFF J.** és **ENGEL J.** gyógyszerészeknél, valamint:

Beszterczén: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer. **Brassóban:** Stenner F.; és Jekelius Ferdinánd gyógysz. **Déván:** Bosniák A. **Dézsen:** Krémer Samu. **Nagy-Enyeden:** Horváth Ferencz. **Erzsébethvároson:** Schmidt A.; **Fogaras:** Megay A. Gust. gyógysz. **K.-Fejérvártt:** Matherny Emil. **Kézdi-Vásárhelytt:** Fejér Lukács. **Kőhalomban:** Szentpéteri Ján. **Maros-Vásárhelytt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Breckner Károly; és Vándory & Brandsch. **Segesvártt:** Misselbacher J. B. & fiai. **Sz.-Ujvártt:** Placsintár és fia gyógysz. **Sz.-Régenben:** Kinn János G. és Wachner Traugott. **Szász-Sebesen:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F. és Lurz János. **Székely-Keresztúron:** Binder Márton. **Sepsi-Szentgyörgyön** Zsigmond és Bogdán. **Sz.-Udvarhelytt:** Kauntz J. A. gyógysz.; **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz.-Somlyón:** Ruszka Ignácz. **Tasnádon:** Szongott Jakab. **Tordán:** Rigó Fr. J. és Wolff G.; **Zalathnán:** Sterzing József gyógysz.

10—*

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT

ajánlja magát **magyar-osztrák állam- és üzletpapirok, sorsjegyek, földtehermentesitési kötvények, arany és ezüst bevásárlására és leszámitol** (escomptirt) **mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hónappal a lejárat előtt,** igen előnyös feltételek mellett.

218

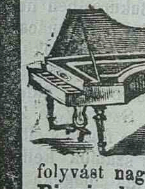

Demjén László

zongora raktárában

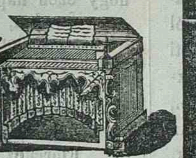

Kolozsvártt,

folyvást nagy választékban kaphatók és megrendelhetők uj **Zongorák** és **Pianinok**, különösen a következő elismert jó bécsi gyárosoktól ugymint: **Ehrbar, Bécsi, Berger, Czapka, Toberer, Heitzmann, Schiedmeyer** féle stuttgarti **Harmonium**, kissebb templomban orgona helyett igen jól használható. 2—3

(293)

---

282 3—6

JANKÓ VINCZE gépgyárában

Kolozsvártt külső-tordautczában

készen kaphatók:

Cséplőgépek:	Ára 650 frt.,	550 frt.,	480 frt.	
Szóró-rosták:	63 frt.			
Törökbúza-fejtők: . . .	„ 75 frt.,	60 frt.,	45 frt	2 ft.
Vasekék taligával: . .	„ 28 frt.,	26 frt.,	25 frt.	

Levél általi megrendelések is pontosan telyesittetnek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.